
Наталія БОГУН, здобувачка
Науковий керівник: **к.геог.н., доц. Янковська Л.В.**

РІВЕНЬ ОЗЕЛЕНЕННЯ, СТАН ТА СТРУКТУРА ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕНЬ У РАЙОНІ «СХІДНИЙ» МІСТА ТЕРНОПОЛЯ

У сучасних умовах урбанізації та змін клімату питання екологічної безпеки та поліпшення якості життя населення набуває особливого значення. Одним із ключових чинників забезпечення сприятливого міського середовища є наявність та якісний стан зелених насаджень. Вони не лише виконують естетичну функцію, але й активно впливають на мікроклімат, очищення повітря, збереження біорізноманіття і психоемоційний комфорт мешканців. В цьому і полягає актуальність даної теми.

Метою роботи є з'ясування відповідності рівня озеленення району «Східний» державним будівельним нормам і загальноєвропейським стандартам, а також вивчення видового складу та стану насаджень у районі «Східний» міста Тернополя.

Для ознайомлення з межами цього району використовувався генеральний план міста Тернополя. Загальна площа досліджуваної території була виміряна та дорівнює 1,95 км² (з урахуванням доріг тощо).

Було створено карту, на якій зображено всі зелені насадження, що знаходяться в межах досліджуваної території (рис. 1).

Рис. 1. Озеленення району «Східний» м. Тернопіль

Загальний відсоток зелених насаджень району «Східний» м. Тернополя визначався шляхом співвідношення площ зелених насаджень до загальної площі району:

$$(775408,17 \text{ м}^2 \times 100) / 1953410,01 = 39,7\%$$

Рівень озеленення району «Східний» міста Тернополя відповідає ДБН, адже відсоток зелених насаджень повинен бути більше 25%.

Також варто зазначити, що на деяких ділянках було помічено вертикальне озеленення.

Проведене дослідження видового складу зелених насаджень у районі «Східний» ґрунтувалося на обстеженні репрезентативних ділянок та фіксації найпоширеніших і рідкісних видів. На багатьох ділянках повторюються певні види (ялина звичайна, гірकोкаштан кінський, горіх звичайний, липа дрібнолиста, береза повисла, туя західна), що свідчить про рівномірність їхнього розповсюдження. Також трапляються екзотичні види, такі як вишня дрібнопильчаста (сакура), керія японська, сумах коротковолосий, магнолія Кобус, піеріс японський та інші.

За методикою інвентаризації стану зелених насаджень [4], було оцінено стан дерев, кущів, газонів, квітників на ділянках № 1- 19. Результати оцінювання внесено в таблицю (табл. 1)

Таблиця 1

**Стан зелених насаджень (дерева, кущі, газони, квітники)
району «Східний» міста Тернополя на ділянках № 1-19**

	Стан дерев	Стан кущів	Стан газонів	Стан квітників
Ділянка №1	Задовільний	Незадовільний	Задовільний	Добрий
Ділянка №2	Задовільний	Задовільний	Задовільний	Задовільний
Ділянка №3	Задовільний	Добрий	Добрий	Задовільний
Ділянка №4	Задовільний	Незадовільний	Задовільний	Задовільний
Ділянка №5	Задовільний	Задовільний	Задовільний	Задовільний
Ділянка №6	Задовільний	Задовільний	Задовільний	Добрий
Ділянка №7	Задовільний	Задовільний	Задовільний	Задовільний
Ділянка №8	Задовільний	Задовільний	Добрий	Добрий
Ділянка №9	Задовільний	Задовільний	Задовільний	Задовільний

Ділянка №10	Задовільний	Задовільний	Задовільний	Добрий
Ділянка №11	Задовільний	Задовільний	Задовільний	Добрий
Ділянка №12	Задовільний	Задовільний	Задовільний	Задовільний
Ділянка №13	Задовільний	Задовільний	Задовільний	Задовільний
Ділянка №14	Добрий	Задовільний	Задовільний	Добрий
Ділянка №15	Задовільний	Задовільний	Задовільний	Задовільний
Ділянка №16	Задовільний	Задовільний	Задовільний	Задовільний
Ділянка №17	Задовільний	Задовільний	Задовільний	Задовільний
Ділянка №18	Задовільний	Незадовільний	Незадовільний	Задовільний
Ділянка №19	Добрий	Задовільний	Задовільний	Задовільний

За результатами дослідження оцінки стану зелених насаджень району «Східний» міста Тернополя можна побачити, що значну частку займають насадження, які мають задовільний стан. Пропозиції щодо оптимізації озеленення включають:

- реконструкцію бульвару Данила Галицького та інших ділянок з недостатнім рівнем озеленення;
- збільшення видового різноманіття шляхом висадки аборигенних та стійких до міських умов видів;
- впровадження вертикального озеленення та сучасних систем поливу для ефективного використання простору;
- регулярний догляд за насадженнями, включаючи санітарну обрізку, лікування хворих рослин та відновлення газонів та інші.

Результати дослідження можуть бути корисними для міської влади, громадських організацій та мешканців району «Східний» при плануванні заходів щодо покращення якості

міського середовища. Впровадження запропонованих заходів сприятиме створенню комфортного, екологічно стійкого та естетично привабливого простору для життя.

Література:

1. ДБН Б.2.2-12:2019 Планування та забудова території. ДП Український державний науково-дослідний інститут проектування міст «Дніпромiсто» ім. Ю.М. Білоконя. Київ: Мінрегіон, 2019. 177 с.

2. Кузик І. Р. Комплексна зелена зона міста Тернопіль: геоекологічні засади сталого функціонування: дис. д-ра філософії 103 Науки про Землю. Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. Тернопіль, 2021. 217 с.

3. Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.04.06 №105 «Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України»

4. Про затвердження Інструкції з інвентаризації зелених насаджень у населених пунктах України; Наказ, Інструкція від 24.12.2001 №226.

5. Янковська Л. В. Стан зелених насаджень на вулиці М. Паращука у місті Тернопіль. Моделювання еколого-географічних систем: матеріали звітної наукової конференції викладачів, аспірантів, магістрантів, студентів кафедри геоекології та методики навчання екологічних дисциплін та НДЛ. Тернопіль: ТНПУ, 2022. С. 31-37.

6. Янковська Л. В. Стан зелених насаджень на вулицях центральної частини міста Тернополя. Моделювання еколого-географічних систем: матеріали звітної наукової конференції викладачів, аспірантів, магістрантів, студентів кафедри геоекології та методики навчання екологічних дисциплін та НДЛ. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2021. С. 34-40.